עב א מיי פייצ מהל מקן מתון הלי כד נטומייע מיח מיי מי מעי למן ענ ב מיי פייצ מהלי מהלדין הלייה ופייג עד ב מיי פייצ מהלי עד ב מיי פייצ מהלי מהללות אפורות הלייד: עד ד מיי מיד מהלי מהללות אפורות הלכי כנה דרון הלייד:

:30

כב: עו ה מיי פי"ב מהלי

שינויי נוסחאות

א] תיבות ככתובה בשטר

נמחק (ש"מ), ב] שם הגירסא

מנא וגליום. מני רב מנא מת וקברו. ס"ל כגון דיתבי כו' (ש"מ), ג] זכול באותה שעה מלי (ש"מ), ד] קאמר

יעכ"ן, ק] כן יום אחד (ש"מ), ו] ומנחיל והוינן בה

נוחל ממאן מאבוה ומנחיל למאן לאחי

ומנוזיק למאן לאוזי ראבוה אי בעו מיניה לירת אי בעו מאבוה לירתו ולמכ

רב (ש"מ), ז] דאיידי דוולד

(ש"מ), **ת]** ומחתך ליה לסימנין ברישא אבל נהרגה היא מחה

מר בר רב אשי מידי (ש"מ).

י] סכין וקורעין את (ש"מ). יא] חוליא ונקבר בה החופר

ואפ"ח (ש"ח), יבן עד שישחט הזבח כל"ל (ש"ח), יגן פחות משנים ושניהם כל"ל והד"א

ש"ם. ידו אנו מגם ילפינו וכו׳

כצ"ל מח"ח. עון ילפינו הס"ד

ככ"כ (ש"ח), טון ינפיק הק"ד ומה"ד בית הריון, בית הרחם הק"ד ומה"ד לידי (ש"ח), טו] וכן הגיה ל"מ (ש"ח), טו] ללל הוא פירט

(ש"מ), יק] נ"ל משום עינוי

רבינו גרשום

אמר רב יוסף במלוה כו']: הרגו פמור. בעל השור שלא

זיה לו לחפור ברשות

הרבים: אלא שאם מת. גם

. לשלם וקשיא למ״ד מלוה

בשטר דמיא: [אמר ר' אילא.

לעולם לאו ככתובה בשטר

דמיא אלא משום הכי חייביז

מיא אלא משום חכי והיבין ורשין בשעמד בעל הבור בדין ונתחייב קודם שמת:

זרגו קתני. דלא הוה ליה

שהות למיקם בדין: שעשאו.

שור לרטל הרור מרפה וכח

בדין והדר מית: **והא תני רכ** בדין והדר מית: והא תני רב הגא וקברו. שקברו שור בנפילתו לבעל הבור שהפיל

עליו אדמה ומתו שניהם

באותה אדמה ונקברו דאי

מא יורשין חייבין]: והא

הדין אבל קודם גמר ליכא עינוי הדין כ

בספרו ומלי נמי למפרך לרב יוסף דהא סבר נמי שיעבודא לאו

דייני אפומא דבירא. ומ"מ איצטריך למימר מת

עו ה תייי פיייב מהכי סנהדרין הלייד: עו ו תייי פייא מהלי נחלות הליייג וע' בהשגות ובת"מ ובל"מ סמג עשין לו טוש"ע חו"מ סי׳ רעו סעיף וקברו דס"ד דבעינן יבא בעל השור ויעמוד על שורו (סנהדרין דף יע.) קח ז מיי׳ פ״ב מהל' שבת הלכה טו טוש״ע או״ח סי של סעי׳ ה: קמ"ל דשפיר עמד עליה:

עליו מדם חמאתו ומדם אשמו. דאין חטאת [ואשם] בו'. פרש"י קודם שנגמר דינה לטעמייהו ולעינוי לא חיישינן:

רב הכי שהרי רבה שנים רבות אחר רב היה אלא משום דפרכינן ליה מיניה בפרק גט פשוט (ב"ב דף קעה:) דאמר התם דמלוה על פה אינו גובה מן היורשין ולנפשיה משני: דיתבי דייני שחיייי

קריבה לאחר מיתתו אבל עולתו קרינה: ישבה על המשבר וליתא דאיולא ליהרג קאי וכל היולא ליהרג לאחר גמר דין כדמשמע בכל הנהו דמדכר לעיל במתני׳ בשמעתין וכן משמע בפ׳ כל הגט (גיטין דף כח:) דמדבר ביולא לידון ויולא ליהרג והיינו טעמא דרישא דאין ממחינין משום עינוי הדין יתו (כלל) כדמשמע פרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לה.) דליכא עינוי הדין אלא לאחר גמר דין מדקאמר היכי ליעביד לדייניה במעלי שבתא ולגמר דיניה בשבתה וליקטליה בחד בשבתה נמצה אתה מענה את דינו וכו' וכי קאמר ליגמר דיניה בחד בשבתה ההמר מנשו

הדרן עלך הכל מעריכין

בתורה לאו ככתובה בשטר דמיא וכן שו העתיק ר"ת דאורייתא אלאיז פירש לבריו יותר: אבור רב אילא א"ר בשעמר בדין. לאו משום קושיא דרבה משני

מכלל דתנא קמא סבר ניתן לחזרת עמידת ב"ד א"ר יוסף במלוה על פה גובה מן היורשין קמיפלגי תנא קמא סבר ימלוה על פה גובה מן היורשין ור"ש בן אלעזר סבר אינו גובה מן היורשין רבה אמר דכ"ע מלוה על פה אינו גובה מן היורשין והכא יבמלוה הכתובה בתורה 🗗 ככתובה בשמר קמיפלגי תנא קמא סבר ככתובה בשמר דמיא ור' שמעון בן אלעזר סבר לאו ככתובה בשמר דמיא מיתיבי מאהחופר בור ברשות הרבים וגפל עליו שור והרגו פטור ולא עוד אלא שאם מת השור יורשי בעל הבור חייבין לשלם דמי שור לבעליו א"ר אילא אמר רב כשעמד בדין והא הרגו קתני אמר רב אדא בר אהבה כשעשאו מריפה והאמר רב נחמן תני ם חגא מת וקברו ° והילכתא דייתבי דייני אפומא דבירא תנו רבנן היוצא ליהרג מזין עליו מדם חמאתו ומדם אשמו חמא באותה שעה אין נזקקין לו מאי מעמא א"ר יוסף מפני שאין מענין את דינו א"ל אביי אי הכי אפילו רישא נמי כגון שהיה זבחו זבוח באותה שעה אבל אין זבחו זבוח ם מאי לא אדתני חמא באותה שעה אין נזקקין לו ליפלוג וליתני בדירה בר"א שהיה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח לא ה"ג קאמר בר"א ישהיה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח נעשה כמי שחמא באותה שעה ואין

נזקקין לו: מתני׳ יהאשה שיצאה ליהרג ° אין ממתינין לה עד שתלד ישבה על המשבר ממתינין לה עד שתלד האשה שנהרגה נהנין בשערה יבהמה שנהרגה אסורה בהנאה: גמ' פשימא גופה היא איצטריך ס"ד אמינא הואיל וכתיב יכאשר ישית עליו בעל האשה ממונא דבעל הוא ולא ליפסדיה מיניה קמ"ל יואימא ה"ג אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן אמר קרא ²ומתו גם שניהם לרבות את הוולד והאי מיבעי ליה סעד שיהו שניהן שוין דברי רבי יאשיה כי זו קאמרת מגם: ישבה על המשבר וכו': מ"מ כיון דעקר גופא אחרינא הוא: אמר רב יהודה אמר שמואל האשה היוצאה ליהרג מכִין אותה כנגד בית הריון כדי שימות הוולד תחילה כדי שלא תבא לידי ניוול למימרא דהיא קדמה ומתה ברישא והא קיימא לן דוולד מיית ברישא ∘דתנן יתינוק בן ₪ יומו נוחל ומנחיל ח ואמר רב ששת נוחל בנכסי האם להנחיל לאחין מן האב דווקא בן יום אחד אבל עובר לא דהוא מִיית ברישא ואין הבן יורש, את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב הני מילי לגבי מיתה זו איידי דוולד זומרא חיותיה עיילא מיפה דמלאך המות ומחתך ₪ להו לסימנין אבל נהרגה היא מתה ברישא והא הוה עובדא ופרכים עד תלת פרכוםי מו" מידי דהוי אזנב הלמאה דמפרכםת א"ר נחמן אמר שמואל יהאשה שישבה על המשבר ומתה בשבת מביאין . סכין יז ומקרעים את כריסה ומוציאין את הוולד פשימא מאי עביד

אם מתה בו ביום ואפי׳ הוא מת בו ביום נוחל נכסי אמו ומנחילן מכחו לאחיו מאביו שאינן בני אמו דאי לאו הוא הוו ירחי לה קרוביה ולא אמרי נפל הוא ואינו בן נחלה: אבל עובר. אם מתה מעוברת לא ירתי לה קרובי העובר דהוא מת ברישא: ומשני ה"מ. דהוא מיית ברישא לגבי מיתה כשהיא מתה מיתת עלמה: ופרכינן וגבי מיתה מי מיית הוא ברישא והא הוה עובדא ופרכים לאחר מיתח אמו: וגב הלטאה. אם חותכין אותה מפרכסת החתיכה ואע"פ שאין בה חיות: ומקרעין את כריסה. דזימנין דמיקרי דהיא מייתא ברישא:

באותה אומה ונקברו דאי אפשר לו לעמוד בדין: לעולם לאו ככתובה בשטר והכא אמאי יורשין חייבין כגון דיתבי בי דינא אפומא בירא וחייבוהו קודם שתצא נשמתו לאלתר: מזין עליו. למזבח: מדם חמאתו. שאם חטא קודם לכן והפריש קרבן ואח״כ נגמר דינו היתה היא ידה הוא גדול או איפכא אינו נהרג: ההוא משניהם נפקא. כי קא מובינין כוודד מנם: ןכיון דעקה- יצאתן: שלא תבוא
לדי ניוול. שאם היה העובר הי לאחר מיתת אם היה מפרס ויצא היתה ושפעת דם נאחות ולפני הליבול ביל הלכך מכין
אותה בבטן כנגד הוולד: [תינוק בן יום אחד. שמתה אמו כשילדתו והתינוק מת למחר: נוחל ומנחיל. נוחל כנכסי האם להנחיל לאחיו
בן האב. שאם הוא מאם אחת ואחיו מאם אחרת וריש הוא מאמו נכסים מנחיל לאחין מן האב דאחין מן האב ירושין זה את זה: אבל
עובר לא. כלומר שמהת אמו ולא נולד אין אחין נוחלין נחלת אמו דחוא מיית ברישא בבטן אמו קודם אמו ואין הבן יורש את אמו
בקבר באחר שמת קודם אמו להנחיל לאחין מן האב אלמא דעובר מית ברישא דאי אחי מתה ברישא ליתה לירתינהו לאחין: ביפתא
דמלאך המות. טיפה של מרה: ופירבם הלתא פריבוםי. ניענע צמהו ג' פעמים העובר אחר שמתה אמו: החוא פריבום. לאו פירכוס
דמלאך המות. טיפה של מרה: ופירבם הלתא פריבוםי. ניענע צמהו ג' פעמים העובר אחר שמתה אמו: החוא פריבום. לאו פירכוס

סי לחורם עמידם כ"ד. שאין אתה יכול להחזירו לב"ד ולעמוד בדין בירובר בור ברח"ר. לרבה פריך דאמר לעיל מלוה הכתובה על מה שחבל שאין מענין את דינו: מכלל דת"ק סבר כו'. בתמיה: והרגו. השור הרג את החופר: פטור. בעל השור: חייבין לשלם. אלמא מלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא וקשיא למאן דאוקי

פלוגתייהו דרבי יוסי ות"ק דמתני" באם הזיק [ו:] דא"כ קשיא סתמא אסתמא. ואיכא דמותיב הך תיובתא לר"ש בן אלעזר אבל פליאה בעיני היאך יכול להחשות הא ר"ש תנא הוא ופליג: נשעמד בדין. קודם שמת וחייבוהו לשלם לפיכך גובה מן היורשין דכיון דדינו חרוץ לשלם ה"ל כמלוה בשטר: והא סני הגא מס וקברו. השור בבור כגון שהפיל עמו מוליא יאו ואפ״ה חייבין יורשין: והילכתא. הא דקתני יורשין חייבין כגון דייתבי דייני אפומא דבירא וחייבוהו מיד לשלם: מזין עליו. זורקין בשבילו דם חטאתו ואשמו הויא כחטאת שמתו בעליה כל זמן שלח נהרג: חטח. בשוגג בחותה שעה שינה ליהרג כגון שרחה חלב וכסבור שומן הוא ואכלו: אין נוקקין לו. שיפרים קרבן ליקרב: מפני שאין מענין את דינו. שימתינו מלהורגו עד יבו שישחטו הובח ויורק הדם שעינוי הדין הוא: רישא נמי. דקתני כשחטא קודם לכן מזין עליו הרי ממתינים לו עד שישחט ויזרק: מתני אין ממסינין לה עד שמלד. אלא הורגין ולדה עמה דחד גופה הוה: ישבה על המשבר. קודם שנגמר דינה: ממחינין לה עד שמלד. דכיון דעקר ונע ממקומו גופה החרינה הוה: נהנין בשערה. ובגמ׳ ש מפרשטעמה: אסורה בהנאה. כדקי"ל (פסחים דף כב:) ובעל השור י כאדם שאומר לחבירו יצא פלוני נקי נקי מנכסיו ואין לו בהן הנאה של כלום: גבל לרבות את הולד. קס"ד משניהם יליף מדה"ל למיכתב ומתו ואנא ידענא דאין ומתו יגן פחות משנים (מ): שניהם מיותר לדרשה: שניהן שוין. הנואף והנואפת יהו בני עונשין אבל אם היתה היא קטנה והוא גדול או הוא קטן דלאו בר עונשין והיא גדולה ובת עונשין אין מגם הגדול נהרג: ומשני ידו אנו ילפינן: מון לידי ניוול. שאם יהא חיות בולד ילא לאחר מיתת אמו וניוול הוא: נותל. אם נפלה לו ירושה בו ביום ובו ביום מת מנחילה לקרוביו מאביו: ואמר רב ששת. האי נוחל ומנחיל ליכא לאוקומי בנכסי אביו דא"נ לא אתיליד איהו הוו ירתי קרוביו נכסי אביו היכא דאין בנים: אלא נוחל בנכסי אמו.

א) ולעיל ו: וש"נו. ב) ולעיל נו) [פעיר זום קן, כ) [פעיר קעה:], ד) [עי מוס׳ סוטה כו. ד״ה זון, ה) [קדושין י. סנהדרין סו:ן, ו) ב"ב קמב. נדה מד. ו) וב"ב קמב: נדה מד: חולין כא.], ה) [שייך לדף ו:], ט) [ע"ב], י) [שמות כא], תורה אור השלם

1. וְכִי יִנְצוּ אֲנְשִׁים וְנְגְפּוּ אַשָּׁה הָרָה וְיִצְאוּ יְלֶרֶיהְ וַלֹא יִהְיָה אָסוֹן עְנוֹשׁ יַעְנֵשׁ בַּאֲשֶׁר יָשִׁית עְלֶיו בַּעַל הָאִשָּׁה וְנַתַן בִּפְלָלִים:

ממוח רא רר שמות כא כב 2. כִּי יִמְצֵא אִישׁ שׁבַב עם אָשָׁה בְעָלַת בָּעַל וּמֵתוּ גָּם שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשׁבַב עם הָגֶעֶר יְהָאָשָׁה וּבָעַרְתְּ הָאשָׁה וּבָעַרְתְּ הָרֶע מִיִּשְׂרָאַל: . דברים כב כב

הגהות הב"ח

(ל) דש"י ד"ה לרבות וכו׳ פחות משנים ופריך שניהם כל"ל והד"ח:

גליון הש"ם

, גם' והילכתא דייתבי. כעין זה ככ"מ ד' ט ע"ב והלכתא נכפות: מתני' אין ממתיניו. ע' סוטה דף כו ע"ל תום' ד"ה מעוברת:

מוסף רש"י

כשעמד בדין. דמעשה כ"ד כמלוה נשטר דמי (רשב"ם ב"ב קעה:). כשעשאו טריפה. שעשלו השור טריפה ועמד נדין קודם שילתה נשמתו נדין קודם שינתה נשתח (שם). מת וקברו. השור לחפו וקברו בתוך קרקעית הבור (שם). אפומא דבירא. לפני מותו (שם). נוחל בנכסי האם. אם מתה אמו ניום שנולד, הרי הוא יורשה וכשמת הוא באין אחיו מאביו ויוכשיו הימנו נכסי אמו, דאי לאו איהו נוחלת את בנה, וכל שכן קרובי האם שאיו נוחליו אותו. דכתיב יאום שמין טחפין טומו, ז פניב (במדבר א) למשפחותם לבית אבותם, משפחת האם אינה קרויה משפחה (נדה מד.). אזנב הלטאה דמפרכסת. כלומר דאע"פ שמפרכסת אין זה חיות, שהרי זנב הלטאה חותר אותה לגמרי והיא מפרכסת, חיתוך הזנג מפרכס (חוליו כא.)

שימה מקובצת

ישבה על המשבר. פרש״י קודם גמר דין ולא נהירא דאיוצאת ליהרג קאי ויוצאת ליהרג היינו אחר גמר דין כדמוכח בגיטין בפ׳ כל הגט (כח:) דתנן עיר שהקיפוה כרקום וספינה המטורפת בים והיוצא לידון וכו' אבל עיר שכבשה כרקום וספינה שאבדה בים והיוצא ליהרג טאבוה בים החוצא ליחוג נותנין עליהם חומרי חיים וכר ועוד קשה לי נפלוג בדידיה (בלא) בישבה על

היא בשות לאחר במדיק ורים למחרבין מוד מנו במדיק ורים במדיק ורים לאחר במדיק ורים במדיק ורים לאחר במדיק ורים לאח המשבר בין קודם גמר דין ובין לאחר גמר דין ומסתבר דקרא דומתו גם שניהם אית לן לאוקמי בנגמר דינה למיתה דקודם גמר דין